

T.C YARGITAY 2.Hukuk Dairesi (Esas: 2006 / 5863 - Karar: 2006 / 14305 - Karar Tarihi: 19.10.2006)

BOŞANMA DAVASI - ANLAŞMALI BOŞANMA - EVLİLİK BİRLİĞİ TEMELİNDEN SARSILMASI - BOŞANMA KARARI VERİLEBİLMESİ İÇİN HAKİMİN TARAFLARI BİZZAT DİNLEYEREK İRADELERİNİN SERBESTÇE AÇIKLANDIĞINA KANAAT GETİRMESİ GEREKECEĞİ

ÖZET: Evlilik en az bir yıl sürmüş ise, eşlerin birlikte başvurusu ya da bir eşin diğerinin davasını kabul etmesi hâlinde, evlilik birliği temelinden sarsılmış sayılır. Bu hâlde boşanma kararı verilebilmesi için, hâkimin tarafları bizzat dinleyerek iradelerinin serbestçe açıklandığına kanaat getirmesi ve boşanmanın malî sonuçları ile çocukların durumu hususunda taraflarca kabul edilecek düzenlemeyi uygun bulması şarttır.

Dosyadaki yazılara kararın dayandığı delillerle kanuna uygun sebeplere ve özellikle delillerin takdirinde bir yanlışlık görülmemesine göre yerinde bulunmayan bütün temyiz isteğinin reddiyle usul ve kanuna uygun olan hükmün ONANMASINA, aşağıda yazılı onama harcının temyiz edene yükletilmesine, peşin alınan harcın mahsubuna, iş bu kararın tebliğinden itibaren 15 gün içinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere oyçokluğu ile karar verildi. 19.10.2006

KARŞI OY YAZISI

Davacı koca tarafından davalı kadın üzerinde kayıtlı bulunan evin alımına parasal katkıda bulunulması sebebiyle <değer artış payı alacağı davası> (TMK m. 227) açıldığı ve yerel mahkeme tarafından <Tarafların anlaşmalı olarak boşandıkları, anlaşmalı boşanma davasında birbirlerinden herhangi bir nafaka ya da tazminat istemediklerini beyan ettiklerini bu sebeple anlaşmalı boşanmadan sonra taraflar arasında hiçbir hak ve alacak kalmayacağından davanın reddine> karar verildiği konusunda değerli çoğunluk ile aramızda <görüş birliği> vardır.

Çekişme nedir?

Anlaşmalı boşanma davasında yer alan <Birbirimizden herhangi bir nafaka ve tazminat talebimiz yoktur> beyanının değer artış payı alacağı (TMK m. 227) davasının reddine gerekçe oluşturup oluşturmayacağı yönünde değerli çoğunluk ile aramızda çekişme vardır.

Değerli çoğunluk <bu beyana göre> artık değer artış payı alacağı (TMK m. 227) davasının dinlenemeyeceği görüşünde ise de düşüncemize göre bu beyan ile değer artış payı alacağı (TMK m. 227) davası arasında bir bağ yoktur/kurulamaz olduğundan davanın esasının incelenmesi gerekir.

4721 sayılı Türk Medenî Kanunu m. 166 f. III hükmünde öngörülen düzenleme ile evlilik en az bir yıl sürmüş ise, eşlerin birlikte başvurusu ya da bir eşin diğerinin davasını kabul etmesi hâlinde, evlilik birliği temelinden sarsılmış sayılır. Bu hâlde boşanma kararı verilebilmesi için, hâkimin tarafları bizzat dinleyerek iradelerinin serbestçe açıklandığına kanaat getirmesi ve boşanmanın malî sonuçları ile çocukların durumu hususunda taraflarca kabul edilecek düzenlemeyi uygun bulması şarttır.

4721 sayılı Türk Medenî Kanunu m. 166 f. III hükmünde öngörülen düzenleme ile gerek taraflar ve gerekse çocuklar korunmak istenilmiştir.

Buna göre taraflar;

- boşanmalarının mali sonuçlarını,
- çocuklarının durumlarının ne olacağını hâkime açıklamak zorundadırlar.

Aile mahkemesi (=yoksa Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca belirlenen asliye hukuk mahkemesi) hâkiminin boşanma kararı verilebilmesi için davacı ve dava-boşanmanın malî sonuçları olan;

- maddî tazminat (4721 sayılı Türk Medenî Kanunu m. 174 f. I)
- manevî tazminat (4721 sayılı Türk Medenî Kanunu m. 174 f. II)
- yoksulluk nafakası (4721 sayılı Türk Medenî Kanunu m. 175) konularında taraflarca kabul edilecek düzenlemeyi uygun bulması şarttır.

Anlaşmalı boşanma davalarında <boşanmanın malî sonuçları> arasında yer alan maddî tazminata ilişkin ifade 4721 sayılı Türk Medenî Kanunu m. 174 hükmüne dayalıdır/yöneliktir. Anlaşmalı boşanma davalarında <boşanmanın malî sonuçları> hakkında alınan beyan eşler arasındaki diğer alacakları (=Örneğin; Eşya, altın, taşınmaz alımına katkı) kapsamaz. Bu durum özellikle boşanma davasından ayrı açılacak ve tazminat davalarında gözden kaçırılmamalıdır. (Ömer Uğur GENÇCAN, Boşanma Hukuku, Yetkin Yayınevi, Ankara 2006, Kısaltma: GENÇCAN-Boşanma-2, s. 370-371)

Davacı koca tarafından açılan değer artış payı (Mehrvvertanteil) (TMK. m. 227, ZGB. Art 206) alacağı davasının incelenebilmesi ve bu konuda işin esası hakkında bir karar verilebilmesi için katılma alacağı (TMK. m.231) davasında olduğu gibi eşler arasındaki geçerli kural mal rejiminin (yasal mal rejimi=edinilmiş mallara katılma rejimi) (= TMK. m. 202 f.I, 218-241) sona ermesi (TMK. m. 225 f. II) zorunludur.

Taraflar arasında <seçilebilir mal rejimlerinden> (Ömer Uğur GENÇCAN, 4721 Sayılı Türk Medeni Kanununa Göre Mal Rejimine İlişkin Genel Hükümler ve Edinilmiş Mallara Katılma Rejimi, Yetkin Yayınevi, Ankara 2002, Kısaltma: GENÇCAN-Mal Rejimi, s. 55) birinin seçildiği ileri sürülmediğine göre eşler arasında kural mal rejiminin (yasal mal rejimi=edinilmiş mallara katılma rejimi) (= TMK. m. 202 f.I, 218-241) geçerli olduğu duraksamasızdır.

Değer artış payı (Mehrvvertanteil) (TMK. m. 227, ZGB. Art 206) davası boşanma davasından bağımsız ve ayrı olarak görülmesi gerekli bir davadır.

Boşanma kararı verildiği takdirde eşler arasındaki geçerli kural mal rejiminin (yasal mal rejimi=edinilmiş mallara katılma rejimi) (= TMK. m. 202 f.I, 218-241) sona ermesi (TMK. m. 225 f. II) boşanma davası tarihinden itibaren gerçekleşmiş olacaktır.

O halde mahkemece yapılacak iş boşanma kararı verilerek kesinleşmiş olmakla incelenabilir duruma gelen değer artış payı (Mehrvvertanteil) (TMK. m. 227, ZGB. Art 206) alacağı davasının esası hakkında tarafların delillerini toplayarak sonucuna göre bir karar vermekten ibarettir.

Davacı kocanın <katkısı kanıtlandığı> takdirde;

- Dava konusu eve yapılan katkı değeri ile katkı yapılan evin katkı tarihindeki değerine göre bulunacak <katkı oranı> saptanmalı,

- Dava konusu evin <tasfiye anındaki> değeri <karar tarihindeki> değer olarak belirlenmeli,

- Katkı oranı ile dava konusu malın tasfiye tarihindeki değerinin çarpımı ile bulunacak miktarın değer artış payı alacağı olarak kabulüne karar verilmelidir. (GENÇCAN-Mal Rejimi, s. 146, Ömer Uğur GENÇCAN, 4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu, Bilimsel Açıklama-İçtihatlar-İlgili Mevzuat, Yetkin Yayınevi, Ankara 2004, Kısaltma: GENÇCAN-TMK, s. 1169)

Bu sebeplerle değerli çoğunluğun <farklı görüşüne> katılmıyorum.